

ВИСНОВОК

**про наукову новизну, теоретичне та практичне значення результатів
дисертаційної роботи Комар Тетяни Василівни на тему:
«Топографо-анатомічні особливості структур гомілкової ділянки
у плодовому періоді розвитку людини»
на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань
22 – Охорона здоров'я за спеціальністю 222 – Медицина**

ВИТЯГ

із спільного засідання наукової комісії кафедр: гістології, цитології та ембріології, анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії, хірургічної стоматології та щелепно-лицевої хірургії, патологічної анатомії, мікробіології та вірусології, судової медицини та медичного правознавства, дерматовенерології, медичної біології та генетики, медицини катастроф та військової медицини, травматології, ортопедії, фармакології Буковинського державного медичного університету від 19.12.2023 року

Присутні:

Голова засідання: проректор закладу вищої освіти з науково-педагогічної роботи та міжнародних зв'язків, д.мед.н., професор Грицюк М.І.;

професор Геруш І.В.

д.мед.н., професор Слободян О.М.;

д.мед.н., професор Савка І.Г.;

д.мед.н., професор Олійник І.Ю.;

д.мед.н., професор Цигикало О.В.;

д.мед.н., професор Давиденко І.С.;

д.мед.н., професор Заморський І.І.;

д.мед.н., професор Дейнека С.Є.;

д.мед.н., професор Булик Р.Є.;

д.мед.н., професор Денисенко О.І.;

д.мед.н., професор Ткачук С.С.;

д.мед.н., професор Кузняк Н.Б.;
д.мед.н., доцент Бамбуляк А.В.;
к.мед.н., доцент Ковальчук П.Є.;
к.мед.н., доцент Антонюк О.П.;
к.мед.н., доцент Бірюк І.Г.;
к.мед.н., доцент Навчук І.В.;
к.мед.н., доцент Сем'янів І.О.;
к.фіз-мат.н., доцент Махрова Є.Г.;
к.мед.н., доцент Григор'єва Н.П.;
к.мед.н., доцент Ходоровська А.А.;
к.мед.н., доцент Петришен О.І.;
к.мед.н., доцент Іліка В.В.;
к.мед.н., доцент Столяр Д.Б.;
доктор філософії Попова І.С.;
доктор філософії Андрущак Л.А.;
метролог Боледзюк Роман Богданович.

Секретар засідання: начальник наукового відділу з сектором інноваційного розвитку, доктор філософії Доманчук Т.І.

ПОРЯДОК ДЕННИЙ:

Публічна презентація наукових результатів дисертації на здобуття ступеня доктора філософії аспірантки кафедри гістології, цитології та ембріології Буковинського державного медичного університету МОЗ України Комар Тетяни Василівни на тему: «Топографо-анатомічні особливості структур гомілкової ділянки у плодовому періоді розвитку людини», в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», спеціальність 222 «Медицина»

Науковий керівник: д.мед.н., професор Хмара Тетяна Володимирівна, професорка кафедри анатомії людини імені М.Г. Туркевича Буковинського державного медичного університету МОЗ України.

Рецензенти:

1. Доктор медичних наук, професор Слободян Олександр Миколайович, завідувач кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії Буковинського державного медичного університету МОЗ України.

2. Доктор медичних наук, професор Савка Іван Григорович, професор кафедри судової медицини та медичного правознавства Буковинського державного медичного університету МОЗ України.

СЛУХАЛИ: доповідь здобувачки Комар Тетяни Василівни, яка виклала суть та основні положення дисертації на тему: «Топографо-анатомічні особливості структур гомілкової ділянки у плодovому періоді розвитку людини».

Здобувачка обгрунтувала мету і завдання дослідження, новизну та актуальність виконаної роботи. Доповіла про об'єкт та методи дослідження. Охарактеризувала отримані результати і оголосила висновки (13 хв).

У науковій дискусії взяли участь: д.мед.н., професор Слободян О.М., д.мед.н., професор Савка І.Г., д.мед.н., професор Давиденко І.С., д.мед.н., професор Цигикало О.В., д.мед.н., професор Булик Р.Є., д.мед.н., професор Денисенко О.І., д.мед.н., професор Дейнека С.Є., д.мед.н., професор Кузник Н.Б., д.мед.н., професор Олійник І.Ю., к.мед.н., доцент Ковальчук П.Є., к.мед.н., доцент Петришен О.І., к.мед.н., доцент Ходоровська А.А., к.мед.н., доцент Іліка В.В.

1. Виконання освітньо-наукової програми.

Здобувачкою Комар Тетяною Василівною повністю виконано індивідуальний навчальний план відповідно до акредитованої освітньо-наукової програми «Медицина» Буковинського державного медичного університету.

Здобувачка Комар Тетяна Василівна здобула глибинні знання в галузі знань 22 «Охорона здоров'я», за спеціальністю 222 «Медицина» (наукова

спеціальність 14.03.01 – нормальна анатомія); оволоділа загальнонауковими (філософськими) компетентностями, спрямованими на формування системного наукового світогляду, професійної етики та загально-культурного кругозору; набула універсальних навичок дослідника, зокрема, усної та письмової презентації результатів власного наукового дослідження українською мовою, застосування сучасних інформаційних технологій у науковій діяльності, організації та проведення навчальних занять, управління науковими проєктами та складання пропозицій щодо фінансування наукових досліджень, реєстрації прав інтелектуальної власності; здобула мовні компетентності, достатні для представлення та обговорення результатів своєї наукової роботи іноземною мовою (англійською) в усній та письмовій формі, а також для повного розуміння іншомовних наукових текстів з відповідної спеціальності.

2. Виконання індивідуального плану наукової роботи (наукова складова акредитованої освітньо-наукової програми).

Індивідуальний план наукової роботи здобувачки Комар Тетяни Василівни був затверджений рішенням Вченої ради Буковинського державного медичного університету від 01.10.2020 р. (протокол № 2). Науковий керівник – доктор медичних наук, професор Хмара Тетяна Володимирівна, професорка кафедри анатомії людини імені М.Г. Туркевича Буковинського державного медичного університету. Термін виконання роботи: 2020-2024 роки.

Усі розділи індивідуального плану наукової роботи здобувачки Комар Тетяни Василівни виконано своєчасно в установлені терміни, що підтверджено результатами проміжної та підсумкової атестацій.

Морфологічні дослідження проведені своєчасно і в повному обсязі із застосуванням сучасних та інформативних методів.

3. Актуальність теми дисертації.

На сьогодні одне з провідних місць у загальній структурі захворюваності населення як країн світу, так і нашої держави, належить захворюванням та

ушкодженням опорно-рухового апарату. Незважаючи на достатню кількість досліджень про топографо-анатомічні особливості складових передньої і задньої гомілкових ділянок за умов норми і патології, і зокрема при вогнепальних пораненнях на етапах постнатального періоду онтогенезу людини, дотепер відсутні всебічні відомості про вікову та індивідуальну анатомічну мінливість великогомілкових і малоомілкових кісток, м'язів і фасцій гомілки, а також судин і нервів гомілкової ділянки у плодів людини 4-10 місяців.

Фетальна анатомія в сьогоденному розумінні являє собою сукупність комплексу морфологічних методів вивчення будови і топографії структур окремих ділянок тіла плодів людини з позиції норми та врахування форм індивідуальної анатомічної мінливості. Також в останні десятиліття інтенсивного розвитку здобула мікрохірургічна анатомія, яка дозволяє вивчати будову і топографію невеликих анатомічних структур органів і тканин, їх поширене взаємовідношення при нормальному анатомічному формуванні та при патологічних відхиленнях залежно від потреб мікрохірургії.

Зважаючи на вищевикладене, актуальність і пріоритетність проведеного здобувачкою Комар Т.В. дисертаційного дослідження не викликає сумніву, і повністю відповідає запитам теоретичної та практичної медицини.

4. Тема дисертації затверджена Вченою радою Буковинського державного медичного університету МОЗ України 01 жовтня 2020 р. (протокол № 2).

5. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Дисертаційне дослідження є фрагментом планових комплексних науково-дослідних тем кафедри гістології, цитології та ембріології Буковинського державного медичного університету «Закономірності морфогенезу та структурно-функціональні особливості тканин і органів в онтогенезі людини» (№ державної реєстрації 0116U002938) та «Структурно-функціональні

особливості тканин і органів в онтогенезі, закономірності варіантної, конституційної, статево-вікової та порівняльної морфології людини» (№ державної реєстрації 0121U110121). Дисертантка виконувала фрагмент щодо фетальної анатомії структур гомілкової ділянки.

6. Наукові положення, розроблені особисто здобувачем, та їх новизна.

Авторкою самостійно проаналізована наукова література і сформульована ідея, визначена тема, складені план і робоча програма дослідження, відібраний матеріал для дослідження, виконані морфологічні дослідження. Особисто написані і проілюстровані всі розділи дисертації, проведена статистична обробка та аналіз одержаних результатів. Інтерпретація результатів, основні наукові положення і висновки також належать аспірантці. У наукових працях, опублікованих у співавторстві, реалізовані ідеї здобувачки.

7. Нові науково обґрунтовані теоретичні та/або експериментальні результати проведених здобувачем досліджень, що мають істотне значення для певної галузі знань та підтверджуються документами, які засвідчують проведення таких досліджень.

Доповнені наукові дані про хронологічну послідовність просторово-часових перетворень структур гомілкової ділянки впродовж плодового періоду онтогенезу людини. Виявлена фетальна анатомічна мінливість гілок підколінної, передньої і задньої великогомілкових, і малогомілкової артерій, приток великої і малої підшкірних вен, їхня білатеральна асиметрія, різна частота формування внутрішньо- та міжсистемних анастомозів нижніх кінцівок як у плодів різних і однієї вікових груп, так і у одного й того ж самого плода.

Дисертанткою Комар Т.В. уперше доведено, що характер внутрішньом'язового галуження артерій і нервів у м'язах передньої, бічної і задньої груп гомілки залежить від розвитку, форми, будови та функції конкретного м'яза.

Вперше описані варіанти топографії великогомілкового і малоогомілкових нервів, шкірних нервів гомілки, зони перекриття та зміщення в іннервації шкіри передньої і задньої гомілкових ділянок.

Для показовості послідовності топографо-анатомічних перетворень структур передньої і задньої гомілкових ділянок, а також з'ясування їхньої анатомічної мінливості та морфометрії упродовж плодового періоду онтогенезу людини дисертанткою виготовлені оригінальні тривимірні комп'ютерні реконструкції утворень гомілкової ділянки плодів різного віку. Встановлено відносно рівномірний ріст довжини правої і лівої нижніх кінцівок та великогомілкових і малоогомілкових кісток упродовж плодового періоду онтогенезу людини, особливості розвитку осередків скостеніння.

Для об'єктивізації отриманих морфометричних показників про жирові клітини гомілкової ділянки плодів людини здобувачка подає отримані дані не тільки у вигляді абсолютних величин, але й у відсотках, вказує співвідношення багатокамерних і однокамерних адипоцитів, що дає змогу при проведенні подальших чи подібних досліджень співставляти отримані результати з нормативними навіть при проведенні подібних досліджень з використанням інших методик забарвлення чи пристроїв.

Сукупність одержаних результатів дослідження з нової точки зору розкриває особливості будови і синтопії кісток, м'язів, фасціально-клітковинних і судинно-нервових структур гомілкової ділянки з урахуванням їхньої анатомічної мінливості у плодовому періоді онтогенезу людини.

8. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих у дисертації.

Ступінь обґрунтованості та достовірності досліджень підтверджується достатнім обсягом досліджуваного матеріалу (102 об'єктів плодів людини віком від 4-х до 10 місяців та 65-ми прижиттєвими сонограмами кісток гомілки плодів людини обох статей, без зовнішніх ознак анатомічних відхилень або

аномалій). Вибрані методи дослідження сучасні, високоінформативні і повністю достатні для адекватного вивчення структур гомілкової ділянки у рамках поставлених у дисертаційній роботі мети і завдань. Отримані результати подані в тексті дисертації в описаному вигляді, задокументовані статистично обробленими цифровими даними, що представлені у таблицях, а також рисунками, які повністю відображають обсяг проведених досліджень. Цифрові дані не тільки статистично опрацьовані, але й достатньо проаналізовані. Для обговорення та інтерпретації результатів дослідження використано достатню кількість сучасних літературних джерел. Наукові положення та висновки дисертації, що випливають із фактичного матеріалу наукової роботи, є достатньо обґрунтованими узагальненнями, які логічно завершують дисертацію, відповідають меті та завданням роботи і мають важливе науково-теоретичне та практичне значення.

9. Апробація результатів дисертації.

Основні наукові положення дисертаційної роботи оприлюднені на: VII Конгресі наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів України (Одеса, 2019); науково-практичній конференції з міжнародною участю «Актуальні проблеми біомедичних наук» (Харків, 2021); п'ятій Всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Теорія та практика сучасної морфології» (Дніпро, 2021); міжнародній студентській міждисциплінарній науково-практичній internet-конференції до Всесвітнього дня анатомії «Медичні та біологічні науки: міждисциплінарний аспект» (Харків, 2022); всеукраїнській науково-практичній конференції з міжнародною участю «Тканинні реакції в нормі, експерименті та клініці» (Київ, 2023); International Scientific and Practical Conference, dedicated to the prof. Zарif Kһanim Alievanin. Baku (Azerbaijan, 2023); 102-104 підсумкових наукових конференціях професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету (Чернівці, 2021-2023).

10. Повнота опублікованих результатів дисертації, кількість наукових публікацій та конкретний особистий внесок здобувача до всіх наукових публікацій, опублікованих зі співавторами та зарахованих за темою дисертації.

За результатами дисертаційного дослідження опубліковано 19 наукових праць, із них: 9 статей (3 – одноосібні), з яких 7 – у фахових наукових виданнях, рекомендованих ДАК МОН України, 2 статті – в закордонних журналах, що входять до міжнародної наукометричної бази Scopus; 9 публікацій – у матеріалах наукових форумів різного рівня, 1 монографія.

Результати дисертаційної роботи повністю висвітлені в опублікованих працях, які за змістом відповідають їй і в сукупності дозволяють дістати цілісне враження про виконану роботу. Особистий внесок здобувачки в працях, які опубліковані зі співавторами, є основним.

11. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Здобувачкою Комар Тетяною Василівною особисто проведено дослідження, самостійно проведено збір та аналіз матеріалу, його статистичну обробку. Аналіз результатів дослідження, узагальнення і їхнє оформлення проведені здобувачкою самостійно і є основним, полягає в самостійній розробці основних теоретичних положень роботи, проведенні патентно-ліцензійного пошуку, аналізу наукової літератури з даної проблеми. Авторкою проведено статистичний аналіз результатів дослідження, написані всі розділи дисертації. Висновки сформульовано разом із науковим керівником. Здобувачкою особисто підготовлені доповіді про результати дослідження, написані та подані до друку статті та тези в матеріалах конференцій та з'їздів самостійно.

12. Висновок Комісії з питань етики.

Комісія з біомедичної етики Буковинського державного медичного університету МОЗ України (м. Чернівці), розглянувши матеріали

дисертаційного дослідження Комар Тетяни Василівни встановила, що дослідження виконані з дотриманням основних положень ICH GCP (1996 р.), Конвенцій Ради Європи про права людини та біомедицину (від 04.04.1997р.), Гельсінської декларації Всесвітньої медичної асоціації про етичні принципи проведення наукових медичних досліджень за участю людини (1964-2013 рр.) і наказу наказів МОЗ України № 690 від 23.09.2009 р. (протокол № 3 від 16 листопада 2023 р.)

13. Характеристика первинної документації.

Проведено перевірку первинної документації дисертації Комар Тетяни Василівни під час якого дійшли висновку, що представлені документи достовірні та повністю відповідають сутності виконаної дисертаційної роботи та вимогам до неї.

14. Перевірка дисертаційної роботи на наявність академічного плагіату.

Комісія Буковинського державного медичного університету (голова комісії, д.мед.н., професор Булик Р.Є.; відповідальний за перевірку робіт теоретичного профілю, д.мед.н., професор Олійник І.Ю.) провела первинну експертизу на наявність плагіату та порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі Комар Тетяни Василівни на тему: «Топографо-анатомічні особливості структур гомілкової ділянки у плодовому періоді розвитку людини» за допомогою антиплагіатного сервісу «Unicheck». Перевірка засвідчила унікальність (оригінальність) текстових даних у поданій роботі (94,4%), що дозволяє стверджувати відсутність порушень академічної доброчесності в дисертаційній роботі в контексті літературних посилань щодо інших публікацій та інтернет-ресурсів.

15. Оцінка змісту, мови та стилю дисертації.

Матеріали дисертації викладено послідовно у формально-логічний спосіб з дотриманням наукового стилю викладання.

Дисертаційна робота викладена українською мовою, складається із вступу, огляду літератури, опису матеріалу і методів дослідження, чотирьох розділів власних досліджень, аналізу та узагальнення отриманих результатів, висновків та списку використаних джерел, додатків. Обсяг основного тексту – 164 сторінки. Робота ілюстрована 11 таблицями та 101 рисунком. Список використаних літературних джерел містить 273 джерела (102 – кирилицею та 171 – латиницею).

Анотація двома мовами включає: характеристику послідовних етапів дослідження у відповідності до мети та завдань, отримані результати та висновки.

16. Новизна дослідження та одержання результатів.

Наукова новизна розкриває головну наукову концепцію авторки, дає наукове пояснення комплексному морфологічному дослідженню закономірностей фетального розвитку складових утворень передньої і задньої гомілкових ділянок з урахуванням форм анатомічної мінливості у новому якісному і кількісному аспектах.

Дисертантка Комар Т.В., використовуючи класичні апробовані та сучасні методи дослідження, отримала комплексну характеристику щодо вікових закономірностей будови та особливостей становлення топографії структур передньої і задньої гомілкових ділянок у плодів людини 4-10 місяців. Новаторськими є дані про фетальну анатомічну мінливість артеріальних і венозних судин, і шкірних нервів гомілкової ділянки людини.

У дисертаційній роботі Комар Т.В. отримано нові дані про особливості внутрішньом'язового галуження нервів і артерій у м'язах передньої, бічної і задньої груп гомілки у плодів людини у періоді онтогенезу людини.

Вперше встановлені особливості скостеніння кісток гомілки у плодів людини різних термінів гестації, визначені морфометричні параметри довжин правих і лівих великогомілкових і малоогомілкових кісток упродовж плодового

періоду онтогенезу людини, періоди їхнього інтенсивного та сповільненого росту, а також кореляційні зв'язки між довжинами правих і лівих великогомілкових і малоогомілкових кісток між собою, а також довжинами правої і лівої нижніх кінцівок у плодів людини 4-10 місяців і тім'яно-куприковою довжиною плода.

17. Практичне значення роботи.

Результати дисертаційного дослідження можуть бути анатомічним підґрунтям для розробки способів корекції порушень кровообігу при травмах і пораненнях нижніх кінцівок, а також суттєво полегшити проведення хірургічних втручань на артеріальних і венозних судинах, і нервах кінцівок.

Отримані морфометричні параметри великогомілкових і малоогомілкових кісток у плодів людини 4-10 місяців є додатковими розмірами фетобіометрії і можуть бути використані при ультразвуковому дослідженні у другому та третьому триместрах вагітності.

Встановлені варіанти фетальної топографії артерій, вен і нервів передньої і задньої гомілкових ділянок можуть бути використані в судинній і трансплантаційній хірургії, а також в освітньому процесі і науковій роботі закладів вищої освіти та медичних науково-дослідних центрів і лабораторій України.

18. Впровадження результатів дослідження в практику.

Результати дисертаційного дослідження впроваджено в науково-педагогічну роботу кафедри анатомії, клінічної анатомії та оперативної хірургії (протокол № 5 від 18.10.2023 р.) і кафедри гістології, цитології та ембріології (протокол № 3 від 25.10.2023 р.) Буковинського державного медичного університету; кафедри оперативної хірургії та клінічної анатомії Вінницького національного медичного університету імені М.І. Пирогова (протокол № 6 від 12.06.2023 р.); кафедри нормальної анатомії Львівського національного медичного університету ім. Данила Галицького (протокол № 11 від

12.06.2023 р.); кафедри гістології та ембріології Тернопільського національного медичного університету імені І.Я. Горбачевського МОЗ України (протокол № 7 від 29.08.2023 р.); кафедри анатомії людини, клінічної анатомії та оперативної хірургії Дніпровського державного медичного університету (протокол № 2 від 30.08.2023 р.); кафедри анатомії людини Івано-Франківського національного медичного університету (протокол № 2 від 29.09.2023 р.); кафедри анатомії людини та гістології Ужгородського національного університету (протокол № 3 від 04.10.2023 р.); кафедри фундаментальних загальнонаукових дисциплін ПВНЗ «Харківський міжнародний медичний університет» (протокол № 2 від 31.08.2023 р.).

19. Відповідність змісту дисертації вимогам що пред'являються на здобуття ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Комар Тетяни Василівни тему: «Топографо-анатомічні особливості структур гомілкової ділянки у плодовому періоді розвитку людини» є завершеною, особисто виконаною кваліфікаційною науковою працею, в якій містяться нові науково обґрунтовані результати проведених здобувачкою досліджень, що розв'язують конкретне науково-практичне завдання в галузі медичних наук – медицина: встановлення закономірностей будови і топографії структур передньої і задньої гомілкових ділянок, а також морфометричної характеристики кісток гомілки, форм анатомічної мінливості м'язів, судин і нервів гомілки впродовж плодового періоду розвитку людини

ВИСНОВОК

Дисертаційна робота Комар Тетяни Василівни повністю відповідає вимогам Порядку присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 р. № 44 «Про затвердження Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової

установи про присудження ступеня доктора філософії», Постановою Кабінету Міністрів України від 19.05.2023 р. № 502 «Про внесення змін до деяких постанов Кабінету Міністрів України з питань підготовки та атестації здобувачів наукових ступенів» та Вимогам до оформлення дисертації, затвердженим наказом МОН України від 12.01.2017 р. № 40 і може бути рекомендована до офіційного захисту в разовій спеціалізованій вченій раді.

Засідання рекомендує Комар Тетяні Василівні звернутися до Вченої ради Буковинського державного медичного університету з письмовою заявою про утворення разової ради.

Голосували «За» – 29 з 29 присутніх.

ГОЛОВА ЗАСІДАННЯ

**проректор закладу вищої освіти
з науково-педагогічної роботи
та міжнародних зв'язків Буковинського державного
медичного університету,
доктор медичних наук, професор**

Мар'яна ГРИЦЮК

(Handwritten scribble)

Список публікацій здобувача**Наукові праці, в яких опубліковані основні результати дисертації:**

1. Komar TV, Davydenko IS, Protsak TV, Khmara TV, Biryuk IG. Morphological characteristics of the subcutaneous tissue of the leg region in human fetus. Arch Balk Med Union. 2023;58(2):92-8. doi: [10.31688/ABMU.2023.58.2.01](https://doi.org/10.31688/ABMU.2023.58.2.01) (Здобувачка проводила забір матеріалу та гістологічне дослідження, аналіз та статистичну обробку даних, написання та підготовку статті до друку, співавтори надавали консультативну допомогу).
2. Komar TV, Khmara TV, Protsak TV, Zamorskii II, Sarafyniuk PV. Variant anatomy of the tibial nerve in posterior calf muscles in human fetuses. Arch Balk Med Union. 2022;57(4):363-71. doi: [10.31688/ABMU.2022.57.4.05](https://doi.org/10.31688/ABMU.2022.57.4.05) (Здобувачка проводила препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку; співавтори надавали консультативну допомогу).
3. Комар ТВ. Анатомічна мінливість нервів триголового м'яза литки у ранніх плодів людини. Morphologia. 2021;15(3):101-8. doi: [10.26641/1997-9665.2021.3.101-108](https://doi.org/10.26641/1997-9665.2021.3.101-108) (Здобувачка проводила аналіз джерел літератури, препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку).
4. Комар ТВ. Варіантна анатомія м'язів передньої групи гомілки у плодів людини 4-6 місяців. Буковинський медичний вісник. 2021;25(4):34-7. doi: [10.24061/2413-0737.XXV.4.100.2021.6](https://doi.org/10.24061/2413-0737.XXV.4.100.2021.6) (Здобувачка здійснювала пошук і аналіз джерел літератури, проводила препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку).
5. Хмара ТВ, Комар ТВ. Анатомічна мінливість гілок системи підколінної артерії у плодів людини 4-6 місяців. Український журнал медицини біології та спорту. 2021;6(3):135-41. doi: [10.26693/jmbs06.03.135](https://doi.org/10.26693/jmbs06.03.135)

(Здобувачка проводила ін'єкцію артерій плода, препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку; співавтор надавала консультативну допомогу).

6. Комар ТВ, Хмара ТВ, Ковальчук ПЄ, Ризничук МО, Бірюк ІГ, Заморський П. Онтологія уроджених вад кісток гомілки. Вістник проблем біології і медицини. 2021;1 (159):273-78. DOI: [10.29254/2077-4214-2021-1-159-273-278](https://doi.org/10.29254/2077-4214-2021-1-159-273-278) *(Здобувачка проводила патентно-інформаційний пошук, написання та підготовку статті до друку; співавтори надавали консультативну допомогу).*

7. Комар ТВ. Фетальна топографія шкірних нервів гомілкової ділянки Український журнал медицини, біології та спорту. 2022;7(2):54-8. doi: [10.26693/jmbs07.02.054](https://doi.org/10.26693/jmbs07.02.054) *(Здобувачкою здійснено пошук і аналіз джерел літератури, проведено препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку).*

8. Комар ТВ, Хмара ТВ. Анатомічна мінливість підшкірних вен нижньої кінцівки у плодів людини. Науковий вісник Ужгородського університету. Серія Медицина. 2022;2:122-6. doi: [10.32782/2415-8127.2022.66.23](https://doi.org/10.32782/2415-8127.2022.66.23) *(Здобувачкою проведено аналіз джерел літератури, здійснено препарування досліджених структур, написання та підготовку статті до друку; співавтор надавала консультативну допомогу).*

9. Комар ТВ, Хмара ТВ, Ходан АГ, Халатурник ІБ, Ковальчук ПЄ. Фетальна ультразвукова анатомія і морфометричні параметри малогомілкової кістки. Morphologia. 2023;17(3):60-7. doi: [10.26641/1997-9665.2023.3.60-67](https://doi.org/10.26641/1997-9665.2023.3.60-67) *(Здобувачкою проведено аналіз джерел літератури, статистичну обробку результатів, написання та підготовку статті до друку; співавтори здійснювали ультразвукове дослідження кісток гомілки, надавали консультативну допомогу).*

Наукові праці, що засвідчують апробацію матеріалів дисертації:

10. Комар Т.В. Особливості кровопостачання надп'яtkовогомілкового суглоба у плодів людини 5 місяців. Збірник тез доповідей VII конгресу наукового товариства анатомів, гістологів, ембріологів, топографоанатомів України, 2-4 жовтня 2019 р. – Одеса:Бондаренко М.О., 2019. – С. 102-103. *(Здобувачкою проведено препарування досліджених структур, написання та підготовку тез до друку).*

11. Хмара Т.В., Комар Т.В. Особливості іннервації заднього великогомілкового м'яза у плодів людини 4-6 місяців. Актуальні проблеми біомедичних наук : матеріали наук.-практ. конф. з міжнародною участю до Всесвітнього дня анатомії (13 жовтня 2021 р., м. Харків) / за заг. ред. Д. М. Шияна; С.85-86. *(Здобувачкою проведено аналіз джерел літератури, препарування досліджених структур, написання та підготовку тез до друку; співавтор надавала консультативну допомогу)*

12. Komar T.V. Anatomic variability of the nerves of the triceps surae in early human fetuses. Теорія та практика сучасної морфології: матеріали п'ятої всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (20-22 жовтня 2021 р., м. Дніпро). Дніпровський державний медичний університет. – Дніпро, 2021. – С. 63. *(Здобувачкою проведено препарування досліджених структур, написання та оформлення тез до друку)*

13. Komar T.V. Innervation features of the triceps surae in the 4-6 months human fetuses. Матеріали 102-ої підсумкової наук.-практ. конф. з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу БДМУ (8, 10, 15 лютого 2021 р.) С.36-37. *(Здобувачкою здійснено аналіз джерел літератури, препарування досліджених структур, написання та підготовку тез до друку)*

14. Komar T.V. Topographic and anatomical features of the peroneal artery in 4-month-old human fetuses. Матеріали 103-ї підсумкової науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького

персоналу БДМУ 07, 09, 14 лютого 2022 року С.36 *(Здобувачкою проведено препарування досліджених структур, написання та підготовку тез до друку)*

15. Комар Т.В. Побережник А.Р. Варіанти топографії м'язів передньої групи гомілки у плодів людини. Матеріали міжнародної студентської міждисциплінарної науково-практичної internet-конференції до Всесвітнього дня анатомії (14 жовтня 2022 р., м. Харків) С.53-54 *(Здобувачкою проведено макромікроскопічне дослідження м'язів передньої групи гомілки, написання та оформлення тез до друку; співавтор здійснювала аналіз джерел літератури)*

16. Komar T.V. Fetal topography of the great saphenous vein. Матеріали підсумкової 104 - ї науково-практичної конференції з міжнародною участю професорсько-викладацького персоналу Буковинського державного медичного університету 06, 08, 13 лютого 2023 року С.10 *(Здобувачкою проведено препарування досліджених структур, написання та підготовку тез до друку)*

17. Комар Т.В. Морфометрична характеристика великогомілкової кістки у плодів людини. Матеріали всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю присвяченій пам'яті члена-кореспондента НАМН України, д.мед.н., професора Ю. Б. Чайковського «Тканинні реакції в нормі, експерименті та клініці» (8-9 червня 2023 р., м. Київ). С.119. *(Здобувачкою проведено аналіз та статистичну обробку результатів дослідження, написання та підготовку тез до друку)*

Список праць, які додатково відображають наукові результати дисертації:

18. Хмара Т.В., Ризничук М.О., Комар Т.В., Коваль О.А., Бірюк І.Г., Ковальчук П.Є., Окрім І.І. Варіанти будови та уроджені вади скелета людини. Чернівці: Медуніверситет, 2023. – 219 с. (монографія) *(Здобувачкою проведено аналіз джерел літератури, написання та підготовку розділу монографії)*

19. Komar T.V., Khmara T.V. Morphological prerequisites of the occurrence of congenital defects of the development of the tibial bone. Mater. International Scientific and Practical Conference, Prof. Zarif Khanim Alievanin. Azerbaijan, 2023. P. 263. *(Здобувачкою проведено пошук і аналіз джерел літератури, написання та підготовку тез до друку)*